

**Riksdagens svar å Regeringens proposition
angående ändring av lagen innehållande särskilda stad-
ganden rörande landskapet Ålands befolkning.**

Till Riksdagen har överlämnats Rege-
ringens proposition N:o 114 angående
ändring av lagen innehållande särskilda
stadganden rörande landskapet Ålands be-
folkning, och har Riksdagen, som i ärendet

emottagit Grundlagsutskottets betänkande
N:o 19, handlagt ärendet på sätt 67 §
riksdagsordningen föreskriver samt antagit
följande lagar:

L a g

**om ändring av lagen, innehållande särskilda stadganden rörande landskapet Ålands
befolkning.**

I enlighet med Riksdagens beslut, tillkommet i den ordning 67 § riksdagsordnin-
gen föreskriver, samt med Ålands landstings bifall, skall 5 § i lagen den 11 augusti
1922, innehållande särskilda stadganden rörande landskapet Ålands befolkning, er-
hålla följande ändrade lydelse:

5 §.

Har fastighet, belägen inom landskapet
Åland, försålts till någon, som icke tillhör
Ålands befolkning eller som, ehuru hörande
till sagda befolkning, icke under minst fem
års tid oavbrutet haft laga bo och hemvist
inom landskapet, äga landskapet, den kom-
mun, inom vilken fastigheten är belägen,
samt enskild person, som i landskapet har

och under minst fem år oavbrutet haft laga
bo och hemvist, rätt att inlösa fastigheten
till ett pris, vilket, i händelse överenskom-
melse icke ernås, fastställas av underrätten
i enlighet med rådande prisläge.

Närmare stadganden om lösningsrättens
utövande och om företrädesrätt till lösning
meddelas i särskild lag.

L a g

angående ändring av lagen om utövande av lösningsrätt vid försäljning av fastighet i landskapet Åland.

I enlighet med Riksdagens beslut, tillkommet i den ordning 67 § riksdagsordningen föreskriver, samt med Ålands landstings bifall, skola 1 och 2 §§ i lagen den 1 april 1938 om utövande av lösningsrätt vid försäljning av fastighet i landskapet Åland erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Har fastighet, belägen inom landskapet Åland, försålts till någon, som icke tillhör Ålands befolkning eller som, ehuru hörande till sagda befolkning, icke under minst fem år oavbrutet haft laga bo och hemvist inom landskapet, och vilja flere med stöd av 5 § i lagen, innehållande särskilda stadganden rörande landskapet Ålands befolkning, lösa fastigheten, tillkommer, där köparen icke träffar avtal om sådan överlåtelse, som i 2 § 2 mom. sägs, landskapet, den kommun, inom vilken fastigheten är belägen, och enskild person, som i landskapet har och under minst fem år oavbrutet haft laga bo och hemvist, rätt till lösning i nu nämnd ordning. Mellan två eller flere enskilda personer avgör lotten. Landskapets rätt utövas av landskapsnämnden.

2 §.

Den, som önskar lösa fastighet, varom i

1 § är fråga, anmäla därom skriftligen hos landshövdingen inom trettio dagar efter det i 15 § av lagen den 28 februari 1930 om lagfart och tiden för klander av fastighetsfång förutsatt tillkännagivande om lagfarten å vederbörande kommuns anslagstavla anslagits. Landshövdingen åligger att, efter att hava hört säljaren och köparen, förordna, huruvida fastigheten är lösen underkastad.

Har beträffande fastighet bestämts, att den är lösen underkastad, och har köparen icke inom en månad, räknat från den dag i 1 mom. nämnt beslut erhållit laga kraft, överlåtit fastigheten åt någon, som i landskapet har och under minst fem år oavbrutet haft laga bo och hemvist, bestämme landshövdingen enligt 1 § vem lösningsrätten skall tillkomma. Då lottning i dylikt fall blir nödig, verkställs den av landshövdingen i lantrådets närvaro.

Helsingfors den 6 juni 1939.

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om stärkande av försvarsberedskapen vid krigshot.

Enligt lagen den 26 september 1930 om krigstillstånd kan republikens president under krig eller uppror, såvida rikets försvaret eller rättsordningens upprätthållande det kräver, förklara riket eller viss del därav i krigstillstånd. Enligt lagen den 28 november samma år angående stadgandenas i lagen om krigstillstånd tillämpning vid mobilisering av krigsmakten tillkommer republikens president rätt att förklara riket eller del därav i krigstillstånd, även då krig eller uppror synes omedelbart förestående och förordnande givits om mobilisering av krigsmakten eller del därav.

I lagen om krigstillstånd stadgas om de befogenheter, av vilka försvarsmyndigheterna äro i behov för att försätta landet i full försvarsberedskap. En förutsättning för utnyttjandet av dessa befogenheter är likväl, att riket eller del därav förklarats i krigstillstånd och ytterligare, i det senare fallet, att förordnande givits om mobilisering av krigsmakten eller del därav. Riket kan emellertid även annars råka i ett läge, som medför lika stora svårigheter som de, på grund av vilka krigstillstånd enligt ovan nämnda lagar kan förklaras. Krigshotet kan nämligen vara så allvarligt, att försvarsberedskapen i brådskande ordning måste stärkas och förhållandena ordnas, även om förutsättningar för förklarande av krigstillstånd ej föreligga eller, ehuru dessa förutsättningar förefunnes, det icke är ändamålsenligt att förklara krigstillstånd. Ett liknande sakläge kan inträda, då krig eller annan allvarlig väpnad förveckling

uppkommer eller håller på att uppkomma mellan andra stater. Detta kan inverka på rikets förhållanden antingen sålunda, att landets neutralitet är hotad eller så, att det inre livet i landet och särskilt den ekonomiska verksamheten allvarligt störes. Även då vore det nödvändigt att för stärkande av försvarsberedskapen och förhållandenas ordnande vidtaga speciella åtgärder, vilket emellertid enligt gällande lagstiftning om krigstillstånd ej är möjligt.

Av ovan anförda skäl har utarbetats ett förslag till lag, som med bibehållande av rätten att förklara krigstillstånd, då krig eller uppror synes omedelbart förestående, skulle medgiva befogenheter att förverkliga ifrågavarande åtgärder utan att krigstillstånd förklaras. Vid en prövning av frågan, i vilken form ifrågavarande befogenheter borde medgivas, har man ansett, att det konsekventaste vore att berättiga republikens president att under ifrågavarande undantagsförhållanden bringa stadgandena i lagen om krigstillstånd i nödiga delar i kraft. Till detta resultat har man kommit av den orsaken, att arbetet för stärkande av försvaret och förhållandenas ordnande förutsätter, att befogenheterna till sin natur i vartdera fallet komme att vara desamma, ehuru de före krigstillståndets förklarande kunna vara mera begränsade. Vad befogenheternas omfång vidkommer har det ansetts nödvändigt, att under ifrågavarande förhållanden de befogenheter kunna utövas, som ingå i 10—13 §§ av 2 kapitlet samt 3—5 kapitlen i lagen om krigstill-